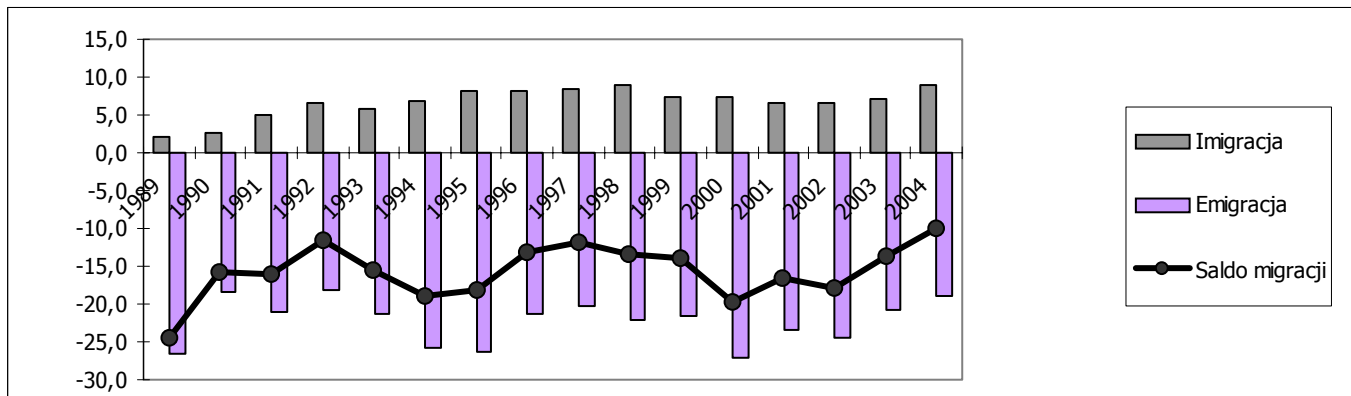

Rekordowo niskie saldo migracji zagranicznych w Polsce

Migracje zagraniczne w Polsce w latach 1989-2004 (w tysiącach)

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

W 2004 r. GUS odnotował najwyższą od 1960 r. imigrację do Polski - 9 tys. oraz najniższą od 1993 r. emigrację z Polski - 19 tys. Dało to najniższe od 1960 r. saldo migracji zagranicznych na pobyt stały (różnica między imigracją a emigracją) - 10 tys. na minusie (z wyjątkiem 1975 r. - 7,8 tys. na minusie). Saldo to w całym okresie po II wojnie światowej było ujemne (oprócz 1948 r., 1952 r., 1955 r., 1956 r. i 1959 r.).

Zważywszy, że dane GUS opierają się na niedostosowanych do obecnych realiów definicjach obu komponentów migracji zagranicznych (imigracja: dokonanie zameldowania na pobyt stały przez osobę, która przybyła z zagranicy; emigracja: dokonanie wymeldowania z pobytu stałego w związku z wyjazdem za granicę), należy mieć na uwadze, że są one zaniżone (patrz s. 8). Pokazują jednak pewien ogólny trend.

2006 r. - Europejskim Rokiem Mobilności Pracowników

Spis treści:

Rekordowo niskie saldo migracji zagranicznych w Polsce

1

2006 r. - Europejskim Rokiem Mobilności Pracowników

1

Agencja ds. Ochrony Granic Zewnętrznych UE rozpoczyna działania w Warszawie

1

Zawieranie małżeństw z cudzoziemcami - przypadek Rahula i Anny

2

Strajk Czaczenów w ośrodku dla uchodźców

3

Rozmowa z... Agnieszką Kosowicz z UNHCR

3

Polacy za granicą

4

Imigranci w Polsce

5

Unia Europejska

6

Projekty, seminaria, konferencje

7

Słownik Migracyjny

8

Komisja Europejska ogłosiła rok 2006 Europejskim Rokiem Mobilności Pracowników. Ok. 15 września br. na stronach internetowych Ministerstwa Gospodarki i Pracy ukaże się informacja o przetargu na projekty mające na celu zwiększanie świadomości

dotyczącej mobilności pracowników, na które KE przeznaczyła dla wszystkich krajów UE 4,3 mln euro z wynoszącego 6 mln rocznego budżetu. Pozostałe 1,7 mln zostanie wydane m. in. na: mającą się odbyć w czerwcu 2006 r. w Wiedniu konferencję poświęconą mobilności pracowników, planowane na wrzesień przyszłego roku „Europejskie Targi Pracy”, przeprowadzenie kilku badań nt. mobilności pracowników, prace związane z próbą poprawy danych statystycznych dotyczących kwestii mobilności.

Agencja ds. Ochrony Granic Zewnętrznych UE rozpoczyna działania w Warszawie

We wrześniu 2005 r. w Polsce rozpocznie działania Agencja Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich UE - Frontex (od francuskich słów „frontieres exterieures”, co oznacza „granice zewnętrzne”). Jej siedziba będzie mieściła się w Warszawie przy Aleji Stanów Zjednoczonych w wieżowcu Blue Point. Dyrektorem jej został Fin Ilkka Laitinen, dotychczasowy szef Centrum Analizy Ryzyka UE.

analizowanie ryzyka związanego z przestępczością zorganizowaną, terroryzmem oraz nielegalnymi migracjami. Agencja nie będzie ciałem tworzącym politykę migracyjną Unii Europejskiej ani też kontrolującym wykonywanie postanowień Schengen. Jej zadania dotyczyć będą ściśle koordynacji działań i implementacji polityki. Agencja będzie współdziałała z EUROPOLem.

Agencja powstała 1 maja 2005 r. na mocy rozporządzenia Rady (Wspólnot Europejskich) z 26 października 2004 r. W skład rady zarządzającej agencją wchodzi przedstawiciele 25 państw członkowskich UE, Islandii, Norwegii oraz Komisji Europejskiej. Agencja jest instytucją koordynującą działania utworzonych wcześniej agend ds. granic, takich jak: Centrum ds. Granic Lądowych w Berlinie, Centrum Doskonalenia Kadr w Dover, Centrum Analizy Ryzyka w Helsinkach, Centrum ds. Szkolenia Służb Granicznych w Wiedniu, Plan Międzynarodowych Portów Lotniczych w Rzymie oraz Centrum ds. Granic Morskich w Madrycie.

W zamierzeniach jej twórców agencja nie będzie biurokratycznym gigantem, gdyż gwarantem jej sukcesu ma być sprawna organizacja. Dlatego też planuje się, że będzie w niej pracować początkowo 27 osób, a docelowo około 55.

Zawieranie małżeństw z cudzoziemcami - przypadek Rahul i Anny*

Bartosz Smoter

Stowarzyszenie Interwencji Prawnej

Rahul poznaje Annę

W październiku 2004 r. mijają 4 lata odkąd Rahul, obywatel Indii przebywał nielegalnie w Polsce. W 2001 r. poznał Polkę Annę, z którą postanowił się ożenić. Rozpoczął więc gromadzenie niezbędnych dokumentów. Niestety, nie posiadał żadnego dokumentu poświadczającego jego tożsamość. Ambasada Indii w Warszawie żądała ogromnych pieniędzy za wydanie paszportu. W związku z powyższym przez dwa lata starał się o zwolnienie z obowiązku złożenia dokumentu tożsamości. W międzyczasie, w 2002 r. na świat przyszedł syn Rahul i Anny. Latem 2004 r. Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy wydał postanowienie o zwolnieniu ze wspomnianego powyżej obowiązku.

Następnie rozpoczęły się starania o wyznaczenie daty ślubu w jednym z warszawskich urzędów stanu cywilnego. Niestety, ze względu na niestandardowość sytuacji (*vide* brak dokumentu stwierdzającego tożsamość) wiele urzędów stanu cywilnego odmawiało przyjęcia dokumentów. W końcu w październiku 2004 r. Urząd Stanu Cywilnego dla Dzielnicy Praga Północ w Warszawie przyjął je i wyznaczył datę ślubu na 20 listopada.

Zatrzymanie przez Straż Graniczną

19 listopada 2004 r. Rahul został zatrzymany przez funkcjonariuszy Straży Granicznej podczas kontroli legalności jego pobytu na terytorium Polski. Już dzień później w godzinach porannych odbyło się posiedzenie Sądu Rejonowego, który wydał postanowienie o umieszczeniu go w Ośrodku Strzeżonym dla Cudzoziemców w Lesznowoli. Nie zdały się na nic jego wyjaśnienia o tym, iż następnego dnia ma wziąć ślub oraz że od 2 lat ma w Polsce syna. Więcej, w dniu posiedzenia, na salę rozpraw, mimo iż posiedzenie było jawne, nie została wpuszczona niedoświadczona małżonka wraz z dzieckiem.

W poniedziałek 22 listopada narzeczona Rahul zgłosiła się do mnie z prośbą o pomoc prawną. Należało równoległe podjąć dwa działania prawne, aby rozwiązać sytuację. Zostało sporządzone zażalenie na zatrzymanie do Sądu Okręgowego oraz równocześnie wszczęte postępowanie celem zawarcia małżeństwa na terenie Ośrodka Strzeżonego dla Cudzoziemców w Lesznowoli. Z uwagi na konieczność przetłumaczenia postanowienia o umieszczeniu Rahul w strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców na język mu zrozumiały (pendźabi), zażalenie zostało przesłane do Sądu Okręgowego dopiero 23 stycznia 2005 r.

Ślub i legalizacja pobytu

W międzyczasie dokumenty złożone w Urzędzie Stanu Cywilnego w Warszawie zostały przeniesione do Urzędu Stanu Cywilnego w Grójcu, który był właściwy do przeprowadzenia ceremonii ślubnej. Po uzyskaniu zgody Naczelnika Ośrodka w Lesznowoli na wejście na teren ośrodka narzeczonej, świadków, tłumacza przysięgłego z języka pendźabi (tylko jeden w Polsce) oraz kierownika Urzędu Stanu Cywilnego, dnia 29 grudnia, kiedy wszystkie wymienione osoby znalazły czas, odbył się ślub na terenie ośrodka w Lesznowoli.

W momencie przesłania zażalenia na zatrzymanie do Sądu Okręgowego, po wcześniejszym zaopiniowaniu przez sędziego wydającego zatrzymanie, któremu zabrało to ponad tydzień z uwagi na pracę również w innym sądzie, został wyznaczony termin na rozpatrzenie sprawy na drugą połowę lutego. Minęły więc ponad dwa miesiące od momentu zatrzymania... W związku z tym wyistosowałem do Sądu Okręgowego wniosek o możliwie najszybsze rozpatrzenie tej sprawy. Możliwe były dwa scenariusze. W przypadku uwzględnienia zażalenia, cudzoziemiec miałby możliwość niezwłocznego złożenia zeznań przed Wojewodą Mazowieckim celem uzyskania zgody na pobyt tolerowany. Natomiast w przypadku negatywnego rozstrzygnięcia wystąpiłobyśmy - na podstawie art. 107 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 107 ust. 2 ustawy o cudzoziemcach - do Sądu Rejonowego o zwolnienie ze Strzeżonego

Ośrodka dla Cudzoziemców. Dnia 4 lutego Sąd Okręgowy wydał postanowienie o zwolnieniu cudzoziemca z Ośrodka.

Następnie rozpoczęła się procedura legalizacji jego pobytu poprzez nadanie mu pobytu tolerowanego. Rahul za moim pośrednictwem musiał przekazać organowi zobowiązanemu do wykonania decyzji o wydaleniu pismo o wyrażeniu chęci otrzymania zgody na pobyt tolerowany. Następnie Straż Graniczna wystąpiła do Wojewody o nadanie obywatelowi Indii pobytu tolerowanego. Dnia 18 lutego 2005 r. odbył się wywiad w siedzibie Wojewody Mazowieckiego celem weryfikacji prawdziwości małżeństwa. Następnie z uwagi na fakt, iż Rahul w 2004 r. został zatrzymany w związku z nielegalnym handlem, Wojewoda wstrzymał się z wydaniem decyzji do dnia 26 kwietnia, celem sprawdzenia, czy cudzoziemiec nie jest zagrożeniem dla bezpieczeństwa i porządku publicznego państwa.

* * *

Zawieranie małżeństw mieszanych w świetle polskiego prawa

Cudzoziemiec chcący zawrzeć związek małżeński z obywatelem polskim musi przedstawić w urzędzie stanu cywilnego następujące dokumenty: dokument poświadczający tożsamość wydany przez organ państwa pochodzenia w postaci paszportu, dokument wydany przez ambasadę kraju pochodzenia stwierdzający o zdolności prawnej do zawarcia małżeństwa wraz z tłumaczeniem przysięgłym oraz akt urodzenia wraz z tłumaczeniem przysięgłym. Nie można od niego żądać okazania żadnych dodatkowych dokumentów, w tym dokumentu stwierdzającego legalność pobytu na terytorium Polski. Powyższe dokumenty wraz z dokumentami obywatela Polski należy złożyć w urzędzie stanu cywilnego, który wyznacza możliwie najszybszy termin uroczystości, nie krótszy jednak niż miesiąc i jeden dzień od dnia złożenia dokumentów.

Funkcjonowanie przepisów w praktyce

Analizując praktykę funkcjonowania powyższych uregulowań, należy się do niej odnieść z uznaniem. W przypadkach kiedy cudzoziemiec nie jest w stanie przedstawić dokumentu poświadczającego o zdolności prawnej do zawarcia małżeństwa, gdyż ambasada kraju pochodzenia nie wydaje takowych, może zwrócić się on do sądu rejonowego o zwolnienie go z tego obowiązku. Sądy w oparciu o załączone dokumenty stanowiące o „wolnym” stanie cywilnym cudzoziemca wydają powyższe postanowienie.

Większym problemem natomiast jest uzyskanie postanowienia o zwolnieniu obcokrajowca z obowiązku przedstawienia paszportu, gdy go nie posiada. Dotychczasowa praktyka pokazuje, iż sądy niechętnie wydają takie postanowienia. Co gorsza, nie zawsze wydanie takiego postanowienia przez sąd rozwiązuje problem, gdyż nie każdy urząd stanu cywilnego akceptuje takie postanowienie. Często procedury trwają miesiącami, co stanowi duże uniedogodnienie dla przyszłych małżonków, którzy często posiadają już potomstwo. W szczególnie niekomfortowej sytuacji są cudzoziemcy przebywający w Polsce nielegalnie. Zgodnie z polskim prawem są oni narażeni w każdym momencie na osadzenie w areszcie w celu wydalenia oraz deportację. To rodzi szereg innych problemów natury prawnej, jak i społecznej, o czym powyżej w „case study”.

Wydaje się zatem, iż w chwili obecnej dotychczasowe rozwiązania spełniają swoją rolę. Tym niemniej, wraz ze wzrostem liczby nielegalnych imigrantów przybywających do Polski bez paszportów, należy postulować zmiany w postępowaniu w zakresie potwierdzenia tożsamości cudzoziemca, szczególnie w sytuacjach, kiedy posiada on już rodzinę z obywatelem Polski.

* imiona osób zostały zmienione

Strajk Czechenów w ośrodku dla uchodźców

W lipcu br. Czecheni z ośrodka dla uchodźców na warszawskich Bielanach zastrajkowali przeciwko złym warunkom życia w ośrodku oraz niewłaściwemu traktowaniu ich przez jego pracowników. To nie pierwszy* tego typu protest. W grudniu 2004 r. ubiegający się o status uchodźcy przebywający w ośrodku w Dębaku pod Warszawą zorganizowali tam dwutygodniowy strajk głodowy.

Jak nas poinformował Jan Węgrzyn, Dyrektor Generalny Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców, przyczyną lipcowego konfliktu było niedostosowywanie się ok. 40-osobowej grupy Czechenów do regulaminu ośrodka oraz czynna napaść na pracownika socjalnego ośrodka. Na dzień dzisiejszy konflikt został zażegnany: jedna rodzina została ukarana usunięciem z ośrodka i pozbawieniem świadczeń, natomiast pozostałym udzielono ostrzeżenia.

O komentarz do tych wydarzeń poprosiliśmy Agnieszkę Kosowicz z UNHCR. Jej zdaniem zasadniczym powodem wszelkiego rodzaju napięć występujących w ośrodkach jest drastycznie niedostateczna liczba pracowników socjalnych. Zaledwie jeden przypada na 150, a bywa że nawet 200, mieszkańców ośrodka. Co więcej, pracują oni tylko w godzinach od 8:00 do 16:00. Praktycznie nie mają więc czasu na rozmowy i pracę socjalną z podopiecznymi.

J. Węgrzyn zgadza się z taką diagnozą, ale podkreśla, że nie jest to winą URiC-u, lecz wynika z braku środków finansowych na utrzymanie uchodźców. W tym roku - mimo iż liczba mieszkańców ośrodków zwiększyła się o pół tysiąca - nie zostały przekazane dodatkowe środki na stworzenie odpowiedniej liczby etatów.

Jak ocenia A. Kosowicz sytuacja w ośrodkach szybko zmieniłaby się, gdyby liczbę pracowników socjalnych zwiększyć przynajmniej czterokrotnie i gdyby byli oni obecni w ośrodkach całodobowo lub

przynajmniej w godzinach od 8:00 do 22:00. Dodatkowo niezbędne są kursy dla tych osób m. in. na temat traumy, jakiej doświadczają uchodźcy i metod pracy z takimi osobami, wielokulturowości, umiejętności prowadzenia negocjacji, rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie ze stresem itp.

Osobnym problemem jest niedoinformowanie mieszkańców ośrodków co do ich praw, przywilejów oraz obowiązków. Z tej niewiedzy rodzi się duża część ich frustracji, a także wygórowanych oczekiwań. W każdym ośrodku dla uchodźców informacje te powinny być odpowiednio wyeksponowane, na przykład w oszklonych gablotach.

Inne problemy sygnalizowane przez UNHCR to brak placów zabaw dla dzieci przy budynkach ośrodków oraz brak stałej oferty różnego rodzaju zajęć dla jej mieszkańców. Jest to pole do popisu dla organizacji pozarządowych, które powinny zwiększyć swoją obecność we wszystkich ośrodkach - także i przede wszystkim w tych, które są odizolowane, np. w Czerwonym Borze i w Lininie. Jeszcze inna kwestia to brak zajęć z języka polskiego dla dzieci uchodźczych w okresie wakacyjnym.

Obecnie w Polsce istnieje 16 ośrodków dla uchodźców. Zlokalizowane są one w 3 województwach: podlaskim, lubelskim i mazowieckim. Przebywa w nich około 3 340 osób. Koszt utrzymania jednego mieszkańca ośrodka wynosi średnio 1 100 zł (w to wliczone są - oprócz kosztów zakwaterowania, wyżywienia oraz tzw. kieszonkowego - koszty opieki medycznej).

* I również nie ostatni - tuż przed oddaniem tego numeru biuletynu do publikacji dowiedzieliśmy się o strajku w ośrodku dla uchodźców w Lublinie.

Rozmowa z... Agnieszką Kosowicz (UNHCR)

W jaki sposób pomagacie Państwo migrantom i jak ta pomoc wygląda w praktyce?

Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR) ma za zadanie ochronę uchodźców - szczególnie grupę migrantów, którzy opuszczają swój kraj z obawy przed prześladowaniem. Definicja uchodźcy obowiązująca w Europie (zawarta w Konwencji Genewskiej z 1951 r.) precyzuje, że te prześladowania muszą wynikać z konkretnych przesłanek: rasy, narodowości, religii, przynależności do określonej grupy społecznej lub poglądów politycznych.

W kilku regionach świata UNHCR pomaga też np. ludziom uciekającym od wojen, którzy są także uznawani za uchodźców według definicji uchodźcy funkcjonującej w Afryce albo osobom przesiedlonym w obrębie własnych krajów - gdy na taką pomoc wyrazi zgodę Sekretarz Generalny ONZ i państwo, w którym przesiedleńcy się znajdują.

W Polsce, gdzie system ochrony uchodźców jest stosunkowo młody, oprócz monitorowania sytuacji, UNHCR wspiera instytucje i organizacje zaangażowane w ochronę uchodźców. Opiniuje nowo powstające przepisy dotyczące uchodźców i stale zabiega o ich poprawę. Współpracuje z pięcioma organizacjami pozarządowymi, które wspiera finansowo; wspiera też nowo powstające inicjatywy na rzecz uchodźców; organizuje szkolenia, dzieli się wiedzą i doświadczeniem zdobytym w innych krajach, publikuje materiały informacyjne i stara się szerzyć wiedzę o uchodźcach w polskim społeczeństwie.

Jaki problem obecnie dotyczący migrantów uważacie Państwo za najbardziej palący?

W opinii UNHCR zbyt mało osób w Polsce zajmuje się ochroną uchodźców. Dotyczy to wszystkich instytucji: administracji publicznej, Straży Granicznej, Policji, organizacji pozarządowych, nawet instytucji naukowych. Wszystkie znane nam instytucje i organizacje wykonywałyby swoją pracę lepiej, gdyby miały możliwość zatrudnienia dodatkowych pracowników. Szczególnie dotyczy to

ośrodków dla uchodźców - doświadczenia UNHCR z innych krajów wskazują, że powinno w nich pracować więcej pracowników socjalnych - na pewno więcej niż jeden.

Jednocześnie, ostatni rok przyniósł Polsce nowe możliwości pozyskiwania funduszy na działania dotyczące ochrony uchodźców. To bardzo dobra wiadomość, ponieważ tych funduszy brakowało. Możliwość dodatkowego finansowania ze źródeł unijnych przyniosły jednak pewien chaos: niektóre organizacje ubiegają się o fundusze na wiele projektów i można mieć wątpliwości, czy zdołają je wszystkie zrealizować. O te fundusze występują też organizacje, które uchodźcami nigdy wcześniej się nie zajmowały. To też ma dobre strony, ponieważ potrzebujących jest dużo i pracy dla wszystkich wystarczy.

Aby fundusze faktycznie przyniosły poprawę sytuacji uchodźców, podejmowane programy i inicjatywy muszą się uzupełniać, nie powielać. Uporządkowanie rosnącej liczby działań i ich koordynacja, a także zapewnienie koniecznego wsparcia wszystkim, którzy dopiero rozpoczynają pracę dla uchodźców - to moim zdaniem największe obecnie wyzwania.

Jakie zmiany w przyszłości powinny zostać wprowadzone, aby pomoc dla migrantów była bardziej skuteczna?

W związku z tym, że uchodźców w Polsce jest coraz więcej, coraz większa ich część zostaje w Polsce - potrzebna jest koncepcja, w jaki sposób tych ludzi włączyć w polskie społeczeństwo, jak wykorzystać ich możliwości, umiejętności - z pożytkiem dla nich samych, a także dla kraju.

Drugie pole do wprowadzania zmian - to większe zaangażowanie uchodźców i migrantów w pomaganie sobie samym. W wielu krajach europejskich to uchodźcy i migranci tworzą organizacje pozarządowe, pomagają sobie nawzajem, ich głos brany jest pod uwagę przy podejmowaniu decyzji na ich temat. W Polsce pojawiły się już organizacje uchodźców - dużo jest jednak jeszcze do zrobienia, żeby i one same, i polskie instytucje czy organizacje w pełni wykorzystywały możliwości i talenty, które w uchodźcach i migrantach tkwią.

Polacy za granicą

Austria nie otworzy swojego rynku pracy dla Polaków

Najprawdopodobniej przynajmniej aż do 2009 r. Austria nie otworzy swojego rynku pracy dla obywateli nowych państw członkowskich - poinformował austriacki minister gospodarki i pracy Martin Bartenstein. Rząd w Wiedniu tłumaczy swoją decyzję rosnącym bezrobociem, a co za tym idzie potrzebą ochrony rodzimych pracowników. Z danych polskiego Ministerstwa Gospodarki i Pracy wynika, że tylko 13,5 tysiąca Polaków pracuje legalnie w tym kraju m. in. w sektorze budowlanym, w rolnictwie, hotelarstwie, gastronomii, jako pielęgniarki i opiekunki. Austriacy chętnie jednakże zatrudniają Polaków „na czarno”.

KE grozi Holandii sądem za wymaganie zezwoleń na pracę od unijnych usługodawców

Komisja Europejska zapowiedziała podanie Holandii do Trybunału Sprawiedliwości, jeżeli kraj ten nie przestanie naruszać zasady swobodnego przepływu usług. Haga żąda bowiem zezwoleń na pracę od cudzoziemców delegowanych do pracy w tym państwie przez firmy z nowych państw członkowskich Unii.

Zmiany w obowiązkach wizowych wobec Polaków w 2005 r.

Kraje, które zniosły obowiązek wizowy wobec Polaków w 2005 r.:

1. Bośnia i Hercegowina - z dniem 21 lipca br., dla posiadających ważny paszport - niezależnie od jego rodzaju - na pobyt do 90 dni oraz przejazd tranzytem przez terytorium tego kraju.
2. Bułgaria - z dniem 8 lipca br. przedłużyła okres pobytu na terytorium swojego kraju nie wymagający wiza z 30 do 90 dni.
3. Gruzja - z dniem 15 czerwca br., na pobyt do 90 dni. W wypadku pobytu powyżej 90 dni należy wcześniej uzyskać wizę w Ambasadzie Gruzji w Warszawie. Przedłużenia pobytu można dokonać w Departamencie Konsularnym MSZ Gruzji oraz zgłosić fakt właściwemu urzędowi meldunkowemu.
4. Nowa Zelandia - z dniem 1 kwietnia br., wobec posiadających ważny paszport, niezależnie od jego rodzaju, udających się na pobyt nie dłuższy niż 90 dni, z wyjątkiem osób zamierzających podjąć pracę lub inną działalność zarobkową.
5. Rumunia - z dniem 1 marca br., wobec posiadających ważny dokument podróży, na pobyt do 90 dni (zamiast dotychczasowych 30), w przeciągu 6 miesięcy od daty pierwszego wjazdu.
6. Maroko - z dniem 1 stycznia br., na pobyt do 90 dni. Nie dotyczy to przyjazdów na pobyt stały, w celu podjęcia pracy bądź innego zajęcia zarobkowego.

Uwaga na agencje pośrednictwa do pracy za granicą

Ministerstwo Gospodarki i Pracy oraz Ministerstwo Spraw Zagranicznych przestrzegają przed nieuczciwymi prywatnymi agencjami pośrednictwa do pracy za granicą. Ostatnio dotyczy to w szczególności Szwecji, gdzie pośrednicy pobierają opłaty za zorganizowanie pracy za granicą. Na miejscu okazuje się, że Polacy są pozostawiani samym sobie. Nie ma mowy ani o pracy, ani nawet o noclegu. W Estonii zdarzają się natomiast przypadki werbunku robotników budowlanych bez zawierania odpowiednich umów. W efekcie pracodawcy nie wywiązują się ze swoich zobowiązań i nie wypłacają wynagrodzeń.

W związku z tym MGIP przypomina, że pośrednicy do pracy za granicą nie mogą pobierać opłat za załatwienie pracy, a jedynie za faktycznie poniesione koszty związane ze skierowaniem do pracy za granicą. Są one dokładnie wyszczególnione w uchwalonej w sierpniu nowelizacji ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która wejdzie w życie z dniem 1 listopada 2005 r.: koszty poniesione na dojazd i powrót osoby skierowanej, wydanie wiza, badania lekarskie i tłumaczenie dokumentów. Agencje mają ponadto obowiązek posiadać certyfikat wydany przez ministra gospodarki i pracy, zawrzeć umowę z osobą kierowaną za granicę oraz z każdym zagranicznym pracodawcą, do

którego wysyłają pracowników.

W zeszłym roku przeprowadzono kontrolę wśród 143 podmiotów prowadzących pośrednictwo pracy, z czego 66 działało nielegalnie, w tym 41 agencji nielegalnie kierowało Polaków do pracy za granicą. W I półroczu 2005 r. 30 skontrolowanych agencji pośrednictwa do pracy za granicą działało niezgodnie z przepisami.

Zniesienie obowiązku legalizacji dokumentów zagranicznych

Dnia 14 sierpnia br. weszła w życie Konwencja znosząca wymóg legalizacji zagranicznych dokumentów urzędowych, sporządzona w Hadze 5 października 1961 r. (Dz. U. z 2005 r. nr 112, poz. 938). Chodzi o dokumenty sądowe, komornicze, administracyjne, akty notarialne, jak również dokumenty prywatne podpisane przez strony, a następnie poświadczane urzędowo. Konwencja nie dotyczy dokumentów sporządzonych przez przedstawicieli dyplomatycznych lub urzędników konsularnych, jak również dokumentów administracyjnych, dotyczących bezpośrednio transakcji handlowych lub operacji celnych.

Na mocy Konwencji polskie dokumenty urzędowe nie muszą już być legalizowane przez urzędy konsularne państwa, na terenie którego dokument będzie przeznaczony do wykorzystania. Również polscy konsulowie urzędujący w krajach będących stronami Konwencji nie legalizują już zagranicznych dokumentów przeznaczonych do wykorzystania w Polsce. Zamiast legalizacji Konwencja przewiduje bowiem jedynie opatrzenie dokumentu specjalnym poświadczeniem - apostille. W Polsce wydaje je (w języku polskim i angielskim) Dział Legalizacji MSZ.

Konwencję dotychczas podpisało 81 państw, w tym kraje Unii Europejskiej (z wyjątkiem Danii), USA, Rosja i Izrael.

Pentor: Jeśli do pracy za granicę, to najchętniej do Londynu

Jak wynika z przeprowadzonych w lipcu przez Pentor na zlecenie Polskiego Radia badań, prawie połowa Polaków (44,2%) uważa, że ze wszystkich europejskich stolic najlepsze możliwości pracy oferuje nam Londyn (na kolejnych miejscach wymieniono Berlin - 16%, Rzym - 5,7%, Paryż - 5,2%). 43% badanych zdecydowałoby się na wyjazd do pracy do Londynu, nawet mimo ostatnich zamachów terrorystycznych. Badanie przeprowadzono na próbie 800 dorosłych Polaków.

Według czerwcowych statystyk brytyjskiego resortu spraw wewnętrznych (Home Office) z 232 tys. pracowników z ośmiu „nowych” krajów Unii (Polska, Republika Czeska, Słowacja, Węgry, Słowenia i trzy kraje bałtyckie) przybyłych do Wielkiej Brytanii po 1 maja 2004 r. przeszło połowa (ok. 130 tys.) to Polacy.

Transfer zasiłku dla bezrobotnych do krajów UE/EOG

Zgodnie z zasadą koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego bezrobotny Polak przybywający do kraju EOG w celu poszukiwania pracy ma prawo do wypłaty przez 3 miesiące zasiłku dla bezrobotnych, który przysługiwałby mu w Polsce.

Państwa, do których transfer zasiłku dla bezrobotnych przebiega z reguły bez większych zakłóceń to:

1. państwa, które otworzyły swoje rynki pracy: Wielka Brytania, Irlandia, Szwecja, Republika Czeska, Słowacja, Węgry, Litwa, Łotwa, Estonia, Cypr, Słowenia;
2. państwa, które nie otworzyły swoich rynków pracy, ale albo oficjalnie potwierdziły możliwość transferu zasiłków: Austria, Dania, Holandia albo nie wypowiedziały się oficjalnie w tej kwestii, ale w praktyce transfery zasiłków do tych krajów dochodzą do skutku: Francja, Grecja, Norwegia.

Państwa, które oficjalnie odmówiły rejestracji obywateli polskich udających się „na transfer zasiłku” to: Belgia, Niemcy, Finlandia, Hiszpania, Włochy.

Brak danych: Portugalia, Luksemburg, Lichtenstein, Islandia, Malta.

Imigranci w Polsce

Zmiany w pomocy finansowej dla ubiegających się o status uchodźcy

3 września 2005 r. wejdzie w życie rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 8 sierpnia 2005 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wysokości pomocy dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy (Dz. U. nr 157, poz. 1 322). Wprowadza ono m. in. następujące zmiany:

1. Obniża oraz uzależnia od wielkości rodziny wysokość świadczenia pieniężnego na pokrycie we własnym zakresie kosztów pobytu w Polsce wypłacanego osobom ubiegającym się o status uchodźcy, nie mieszkającym w ośrodkach dla uchodźców. Dotychczas każdemu uprawnionemu przysługiwało 30 zł dziennie, a więc 900 lub 930 zł miesięcznie. Większość rodzin składała się z 4 osób i więcej, a więc otrzymywała miesięcznie 3 600 zł i więcej (rodzina 12-osobowa nawet 11 160 zł). Obecnie osobie samotnie gospodarującej będzie przysługiwało 25 zł dziennie, członkowi rodziny 2-osobowej - 20 zł, 3-osobowej - 15 zł, 4-osobowej i większej - 12,50 zł.
2. Daje możliwość podwyższenia tzw. kieszonkowego o 50 zł cudzoziemcowi chętnemu do prowadzenia różnego rodzaju zajęć kulturalno-oświatowych dla innych mieszkańców ośrodka dla uchodźców.

Skokowo wzrosła liczba „nowych” obywateli polskich z Rosji i Izraela

Aż trzykrotnie wzrosła liczba osób pochodzących z Rosji, którym Prezydent RP nadał obywatelstwo polskie - z 52 w 2003 r. do 145 w 2004 r. i aż o 60% liczba osób pochodzących z Izraela - odpowiednio ze 101 do 162. Pierwszą pozycję wśród „nowych” obywateli polskich nadal zajmują przybysze z Ukrainy - 538 osób (431 w 2003 r.). Zastanawia fakt, że - podobnie jak w poprzednich latach - polskie obywatelstwo uzyskało zaledwie kilkunastu Wietnamczyków.

Wzrosła również ogólna liczba nadanych obywatelstw - z 1 634 w 2003 r. do 1 937 w 2004 r., a więc o 18,5%.

Egzaminy z języka polskiego jako języka obcego

Od ubiegłego roku Biuro Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej organizuje państwowe egzaminy z języka polskiego jako języka obcego dla cudzoziemców oraz obywateli polskich na stałe zamieszkałych za granicą. Przeprowadzane są one w Polsce, a także za granicą; dotychczas - w Warszawie, Krakowie, Wrocławiu, Katowicach, Cieszynie, Bratysławie, Berlinie i Nowym Jorku. Odbywają się na poziomie podstawowym (B1), średnim ogólnym (B2) i zaawansowanym (C2). Do lipca 2005 r. do egzaminów przystąpiło 256 osób z niemal 30 krajów, najczęściej z Niemiec - 59, Ukrainy - 21, Stanów Zjednoczonych - 20, Słowacji - 15, Francji - 14, Rosji - 11. Dotychczas nie zdały go 34 osoby, ale większość otrzymała oceny dobre i bardzo dobre.

- Kandydaci cenią sobie ten certyfikat ze względu na perspektywy lepszego zatrudnienia; w większości są to ludzie młodzi, na etapie rozpoczynania kariery zawodowej. Niektóre uczelnie przyjmują cudzoziemców po przedstawieniu certyfikatu (np. akademie muzyczne na poziomie B1), ale i za granicą też już się chyba ten wymóg pojawił, na co wskazywałby fakt, że w Nowym Jorku na poziomie C2 zdawali liczni nauczyciele szkoły z językiem polskim wykładowym - tłumaczy Danuta Szczęsna z Państwowej Komisji Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego.

Konsekwencje regulacji Dublin II

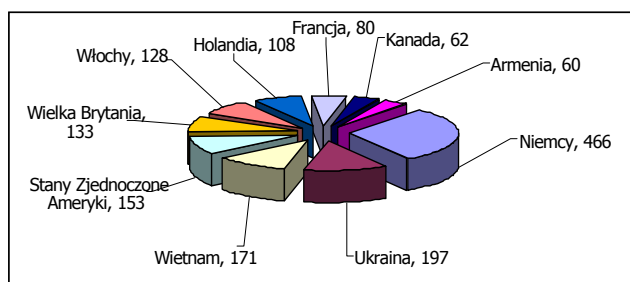
W ciągu roku od akcesji Polski do UE i od rozpoczęcia obowiązywania unijnej regulacji Dublin II wpłynęło do nas z innych państw członkowskich (głównie z Austrii, Niemiec, Francji, Belgii, Republiki Czeskiej) 2 613 wniosków o przyjęcie z powrotem cudzoziemca poszukującego azylu, którego wniosek o status uchodźcy powinien być rozpatrywany w Polsce.

W tym samym okresie Polska skierowała do innych państw unijnych 123 wnioski, które z kolei dotyczyły głównie łączenia rodzin. Osoba ubiegająca się w Polsce o status uchodźcy, która ma bliską

rodzinę w innym kraju UE - na mocy Dublin II - ma bowiem prawo tam poprosić o azyl.

Małżeństwa Polaków z obcokrajowcami

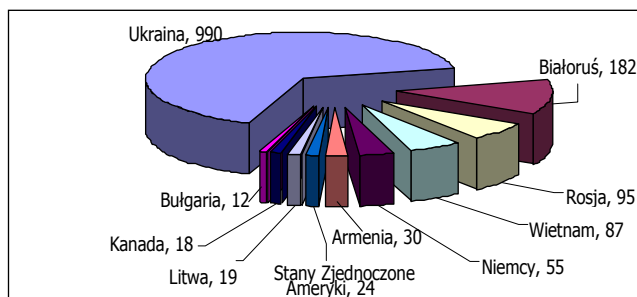
W rozumieniu danych GUS, małżonek cudzoziemski to osoba zamieszkała na stałe w kraju innym niż Polska. Zgodnie z tą definicją, małżonkiem cudzoziemskim może być także osoba o polskim obywatelstwie. W 2004 r. obywatele polscy zawarli 4 080 małżeństw z obcokrajowcami, co stanowi wzrost o niecałe 3% w stosunku do 2003 roku. W 2003 r. zawarto 3 967 takich małżeństw i wówczas wzrost był większy o 12% w stosunku do 2002 r.

Wykres 1. Dziesięć najpopularniejszych krajów poprzedniego zameldowania małżonków obywaterek polskich w 2004 r.

Źródło: GUS

Małżeństwa Polek z cudzoziemcami przeważały, stanowiąc 58,9% wszystkich małżeństw mieszanych, a zatem ich udział znowu wzrósł (57% w 2003 r., 60% w 2002 r.). 2 402 małżeństwa zawarte przez Polki w 2004 r. z osobami zamieszkałymi za granicą to o 6% więcej niż w 2003 r. (2 258). W 2004 r. Polki wychodziły za mąż głównie za obywateli państw UE-15 (47%), co stanowi spadek w stosunku do 2003 r. (o 5 punktów procentowych). Podtrzymując trend z 2003 r., tendencja spadkowa liczby małżonków z zachodnich demokracji została utrzymana, a co ciekawe nastąpił również spadek liczby małżonków z Ukrainy (z 250 w 2003 r. do 197 w 2004 r.) oraz Rosji (z 53 w 2003 r. do 37 w 2004 r.). Wyraźnie zaś wzrosła liczba małżeństw zawieranych z osobami zameldowanymi w Wietnamie - z 73 w 2003 r. do 171 w 2004 r. (czyli o 134%).

Wykres 2. Dziesięć najpopularniejszych krajów poprzedniego zameldowania małżonek obywateli polskich w 2004 r.

Źródło: GUS

Jeżeli zaś rozpatrujemy małżeństwa Polaków z cudzoziemkami, wśród krajów zameldowania na czoło zdecydowanie wybija się Ukraina (990 małżeństw, co stanowi 59% wszystkich małżeństw zawieranych z cudzoziemkami). Jest to spadek numeryczny i procentowy w stosunku do 2003 r., kiedy to małżeństwa polsko-ukraińskie w tej kategorii stanowiły 60% (1 031 związków). Taki sam spadek odnotowano w tej kategorii małżeństw z partnerkami z Białorusi. Ogółem liczba tego typu małżeństw spadła z 1 709 w 2003 r. do 1 678 w 2004 r.

[fragment raportu autorstwa Agnieszki Weinar o małżeństwach binacjonalnych opracowany na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego udostępnionych przez Centrum Stosunków Międzynarodowych]

Unia Europejska

Dokumenty tożsamości z oznakowaniem biometrycznym

Po zamachach w Londynie, manifestowana wielokrotnie niechęć państw członkowskich wobec wprowadzenia oznaczeń biometrycznych w paszportach, zaczęła topnieć. 11 lipca prezydencja brytyjska Rady Unii Europejskiej złożyła propozycję (Council Proposal 11092/05) zmierzającą do umieszczenia we wszystkich dokumentach tożsamości wydawanych na terenie UE odcisków palców.

Kwestia elementów biometrycznych to „gorący” temat w państwach członkowskich UE. Przypomnijmy, że sprawa dotyczy trzech grup danych: skan twarzy (zawiera ok. 1 840 cech twarzy danej osoby), skan tęczówki oka, odciski palców. Zabezpieczenia danych biometrycznych nie są doskonałe. Osoba pragnąca otrzymać dokument tożsamości musi udać się osobiście do ośrodka zbierającego dane, oraz w czasie rozmowy udowodnić, że jest tym, za kogo się podaje. Dane biometryczne przechowywane byłyby w bezkontaktowym chipie odczytywanym przez fale radiowe, co oczywiście stwarza szerokie pole do prób nielegalnego przechwylenia danych przez niepowołane do tego urządzenie.

Problemem jest kwestia uprawnień Unii Europejskiej co do decydowania o kształcie i zawartości narodowych dowodów osobistych. Jak zauważa Statewatch, według art. 18 Traktatu Wspólnotowego (EC Treaty), UE nie posiada takich uprawnień.

Wielka Brytania rozpocznie wprowadzanie biometrycznych dowodów tożsamości zawierających skan twarzy już na jesieni 2006 r., początkowo od osób po raz pierwszy wyrabiających te dokumenty. Pobieranie odcisków palców rozpocznie się nieco później. Na poziomie UE kalendarium wprowadzania zmian do paszportów przewiduje wprowadzenie zakodowanego zdjęcia na chipie do sierpnia 2006 r., a odciski palców mają pojawić się w paszportach najpóźniej w ciągu następujących 3 lat.

Należy tu wspomnieć, że biometryczne paszporty były jednym z wymogów gwarantujących obywatelom większości państw UE dalszy bezwizowy ruch ze Stanami Zjednoczonymi. Należy podkreślić, że USA nie wprowadzą do swoich paszportów danych biometrycznych, ograniczając się do zakodowanego zdjęcia. USA nie wydają swoim obywatelom ani rezzydentom dowodów tożsamości, oprócz praw jazdy, które nie będą jednak podlegały biometryzacji.

W ramach Systemu Informacyjnego Schengen planuje się rozszerzenie SIS II o dane biometryczne, włącznie (w przyszłości) z danymi dotyczącymi DNA. Należy jednak pamiętać, że zwiększona kontrola może jedynie pomóc leczyć skutki, lecz nie zapobiegnie przyczynom terroryzmu w Europie Zachodniej.

Polska „Koncepcja Dostosowania Systemu Paszportowego do Wymogów Prawa Unijnego” dostępna jest na stronie:

<http://www.mswia.gov.pl/index.php?dzial=2&id=3154>

Konwencja z Prüm

27 maja 2005 r. w Prüm w Niemczech 7 państw członkowskich UE (Niemcy, Hiszpania, Francja, Luksemburg, Holandia, Austria i Belgia) podpisało Układ Schengen III. Wejście on w życie po jego ratyfikacji przez parlamenty narodowe.

Układ ten nie stanowi części traktatu z Schengen, ani też nie będzie włączony do jego *acquis*. Na podstawie tej umowy rozwiązania wypracowane na poziomie współpracy międzyrządowej (czyli umów bilateralnych) będą mogły być przeniesione na poziom wspólnotowy po 3 latach od wejścia w życie traktatu. Jest to jednakże równoznaczne z brakiem kontroli Parlamentu Europejskiego nad uzgadnianymi rozwiązaniami. A te będą dotyczyły zinstytucjonalizowania punktów kontaktowych SIS (System Informacyjny Schengen), połączenia narodowych baz danych, sposobów przekazywania dodatkowych informacji operacyjnych. Traktat wprowadza w życie „zasadę dostępności”, której przyjęcie, jako jednego z narzędzi walki z terroryzmem, jest w planach Unii Europejskiej. Według tejże zasady nie istnieją dane, których nie możnaby przekazać państwom uczestniczącym w układzie.

Do najważniejszych baz danych ustanowionych przez Prüm należą: bazy profili DNA, odcisków palców oraz pojazdów. Dane z baz

DNA nie będą mogły być używane w „działaniu zapobiegawczym” („pre-emptive action”). W wypadku dobrego trafienia danych dalsze informacje będą przekazywane na poziomie punktów kontaktowych. Należy podkreślić, że testy dotyczące danej osoby będą wykonywane na żądanie sądu lub odpowiedniego organu państwa-sygnatariusza. Z kolei bazy odcisków palców będą używane również w celach zapobiegawczych, dostęp do nich będzie łatwiejszy. Bazy zawierające dane o pojazdach będą mogły być używane tak w prewencji, jak i w postępowaniu śledczym, będą dostępne on-line.

W art. 13-15 układ przewiduje współpracę w zakresie demonstracji politycznych oraz innych wydarzeń masowych. Układ z Prüm legalizuje tworzenie tzw. „czarnych list” osób, których dane będą przekazywane do zainteresowanego państwa, niezależnie od tego czy poprosi ono o to, czy nie. Osoby takie będą mogły być zatrzymane, wydalone lub nie wpuszczone na teren danego państwa.

Jeżeli chodzi o wymianę informacji dotyczącą ataków terrorystycznych (art. 16), użyte będą do tego celu istniejące BDL (bureau de liaison), powstałe w toku współpracy rozpoczętej jeszcze przez grupę TREVI. Informacje dotyczące podejrzanych danych osób będą rozpowszechniane w sieci BDL (co już ma miejsce na podstawie art. 46 Układu z Schengen).

W art. 17-18 układ wprowadza „ochronę powietrzną”, co w zasadzie zezwala na wprowadzenie na pokład samolotu uzbrojonych policjantów.

Rozdział 4 Układu poświęcony jest nielegalnej migracji. Ważny punkt to, uzgodnione już wcześniej w obrębie UE, stanowiska Oficerów Łącznikowych ds. Migracji (ILO), którzy będą przebywali w państwach pochodzenia albo tranzytu. W dokumencie opisuje się i nadaje się ramy instytucjonalne wspólnym akcjom deportacyjnym. W obu przypadkach tworzy się punkty kontaktowe, które mają usprawnić pracę ILO i komunikację w sprawach wydaleni.

Jeżeli chodzi o wspólne akcje interwencyjne, to ich zakres zarysowany w art. 24-26 przekracza dotychczasowe uzgodnienia Schengen (tzn. pościg przez granice, dozór czy kontrolowane dostarczenie), i obejmuje wspólne patrole policyjne (np. niemiecko-szwajcarskie, na podstawie umów bilateralnych) z szerokimi uprawnieniami, niezależnie od terytorium. Umożliwia to policjantom z takiego patrolu aresztowanie obywatela innego państwa na terytorium narodowym (np. niemiecki policjant może zaarrestować obywatela Szwajcarii w Szwajcarii). Regulacje przewidują także np. wspólne akcje ochrony imprez masowych.

[opracowane na podstawie Statewatch]

Schengen a terroryzm

Po zamachach w Londynie, kiedy Francja zapowiedziała przywrócenie kontroli na swoich granicach, kilka państw sygnatariuszy układu z Schengen także rozważało taką możliwość. Kontrole graniczne miałyby być znowu zniesione po zakończeniu okresu podwyższonej gotowości antyterrorystycznej.

Państwa sygnatariusze Schengen mogą przywrócić kontrole granic na krótki czas, jeżeli jest to konieczne ze względów bezpieczeństwa - taką możliwość daje art. 2.2 Układu. Wcześniej przywracano kontrole graniczne już kilka razy: Francja w czerwcu 2004 r. w czasie obchodów rocznicy lądowania w Normandii, Portugalia - na czas Mundialu w 2004 r., Finlandia - na czas trwania Miśrostw Świata w Lekkiej Atletyce w sierpniu 2005 r.

Ukraina znosi wizy dla obywateli Unii Europejskiej

Prezydent Ukrainy Wiktor Juszczenko wydał dekret o zniesieniu z dniem 1 września br. obowiązku wizowego wobec obywateli państw Unii Europejskiej, Szwajcarii oraz Lichtensteinu.

W odpowiedzi na tę decyzję rząd Słowacji przedłużył okres nie pobierania opłat od Ukraińców za wizy krótkoterminowe i tranzytowe do czerwca 2006 r. Słowacja jest ostatnim państwem UE graniczącym z Ukrainą, które nie wprowadziło na stałe bezpłatnych wiz dla obywateli tego państwa. Polska i Węgry uczyniły to w 2003 r., a Litwa i Republika Czeska w 2004 r.

Projekty, seminaria, konferencje

Nabór na Migracyjne Studia Podyplomowe na UW

Od października rozpoczyna się III edycja studium podyplomowego „Migracje Międzynarodowe” organizowanego przez Ośrodek Badań nad Migracjami Uniwersytetu Warszawskiego. W ramach studium zostanie przeprowadzonych 200 godzin zajęć, w tym 54 godziny zajęć warsztatowych w grupach i 146 godzin wykładów. Zajęcia będą odbywały się w następujących blokach tematycznych: blok podstawowy, prawno-instytucjonalny, ekonomiczny i umiejętności społecznych. Nabór kandydatów na studium został przedłużony do 20 września br. Szczegóły na temat studium podyplomowego na stronie internetowej:

http://www.wne.uw.edu.pl/studia_podyplomowe/smm.html

Konferencje migracyjne

1. Supraśl, 8-10 września 2005 r.: „Obywatelstwo i tożsamość w tworzących się społeczeństwach wielokulturowych i na pograniczu”. Organizator: Instytut Socjologii Wydziału Historyczno-Socjologicznego Uniwersytetu w Białymstoku. Celem konferencji jest analiza wzajemnych relacji między tożsamością kulturową w społeczeństwach wielokulturowych a obywatelstwem definiowanym jako uczestnictwo w życiu społecznym, ekonomicznym i kulturalnym.
2. Toruń, 13-14 września 2005 r.: „Tożsamość i przynależność. O współczesnych przemianach identyfikacji kulturowych w Polsce i Europie (14 Sympozjum SAS PTS)”. Konferencję organizuje Instytut Socjologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu we współpracy z Sekcją Antropologii Społecznej Polskiego Towarzystwa Socjologicznego (SAS PTS). Głównym celem jest wprowadzenie do współczesnych koncepcji tożsamości kulturowych i politycznych (m.in. związanych z migracjami zagranicznymi, obywatelstwem krajowym i europejskim), a także analiza badań empirycznych prowadzonych w Europie i w Polsce w odniesieniu do tych zagadnień.
3. Szczecin, 22-24 września 2005 r.: „Europa polskich ojczyzn”. Organizator: Uniwersytet Szczeciński, Ośrodek Studiów i Badań Polonijnych, Instytut Socjologii i Psychologii oraz Europejska Unia Wspólnot Polonijnych. To IV Międzynarodowa Konferencja Polonijna, która dotyczy będzie problematyki socjologicznej, kulturowej i historycznej społeczności polskich i polonijnych zamieszkujących współczesną Europę. Zostaną zaprezentowane społeczności polskie i polonijne w Europie Środkowo-Wschodniej, na Bałkanach, w państwach Europy Południowej oraz problemy związane z najnowszą emigracją polską do wszystkich państw europejskich.
4. Warszawa, 29 września 2005 r.: „Security dilemmas and options of the national immigration policies”. Organizator: Centrum Stosunków Międzynarodowych we współpracy z Collegium Civitas i Fundacją „Klub Obywatelski”. Konferencja międzynarodowa, podczas której wystąpią przedstawiciele instytutów badawczych m. in. z USA, Kanady, Niemiec, Republiki Czeskiej i Słowacji. Głównym tematem konferencji będzie relacja pomiędzy przemieszczaniem się ludności i bezpieczeństwem międzynarodowym we współczesnej polityce imigracyjnej po 11 września 2001 r.
5. Warszawa, 7-8 października 2005 r.: „The Channel of European Integration”. Organizator: Szkoła Główna Handlowa, Wydział Ekonomii Uniwersytetu w Tübingen i Instytut Stosowanych Nauk Ekonomicznych w Tübingen. Międzynarodowa konferencja w ramach imprez Roku Polsko-Niemieckiego w Polsce 2005/2006. Celem jej jest analiza integracji międzynarodowej w Europie, uwzględniająca takie czynniki jak: powiązania handlowe, inwestycje zagraniczne, przepływ kapitału i migracje.
6. Warszawa, 17 października 2005 r.: prezentacja raportu „Feasibility Study for Consular and Visa Cooperation among Visegrad States for Residents of Ukraine and Moldova”. Organizator: Instytut Spraw Publicznych. Seminarium na temat współpracy konsularnej i wizowej między krajami Grupy Wyszehradzkiej na rzecz obywateli Ukrainy i Mołdawii.

7. Warszawa, 19 października 2005 r.: „Demographic Perspectives of Europe”. Organizator: Środkowoeuropejskie Forum Badań Migracyjnych. Konferencja odbędzie się w Szkole Głównej Handlowej, obchodzącej setną rocznicę powstania. Celem jej jest rozpowszechnienie wyników badań nad wpływem migracji międzynarodowych na dynamikę populacji i zasoby rynku pracy w najbliższym pięćdziesięcioleciu. Poruszone zostaną takie kwestie jak: starzenie się populacji, polityka migracyjna i ich wpływ na systemy zabezpieczenia społecznego.

Caritas

W czerwcu 2005 r. Caritas w Polsce rozpoczęła - w ramach współpracy z Caritas Europa ECRE - realizację projektu „Empowering migrants. Integration through information and training of public officials and NGO's”. Koordynatorem tego przedsięwzięcia jest ECRE-London. Jest to tzw. projekt INTI („Integration of third country nationals”) na temat integracji uchodźców w Europie i w Polsce. W jego ramach monitorowane są procesy, programy i podstawy prawne (dyrektywy) w zakresie integracji cudzoziemców w Polsce. Projekt przewidziany jest na 12 miesięcy.

Fundacja im. Stefana Batorego

W 2005 r. Fundacja im. Stefana Batorego realizuje w ramach Programu Współpracy Międzynarodowej następujące projekty:

- „Przyjazna Granica UE - monitoring nowych granic Unii Europejskiej i europejskiej polityki wizowej”. Przygotowane zostaną rekomendacje wypracowane w trakcie monitoringu polityki wizowej wybranych państw członkowskich Unii Europejskiej wobec obywateli Rosji, Białorusi, Ukrainy i Mołdawii. Kierownikiem projektu jest dr Jakub Boratyński. Projekt jest realizowany od 2002 r. wspólnie z Helsińską Fundacją Praw Człowieka oraz grupą organizacji pozarządowych z Polski, Rosji, Ukrainy i Białorusi.

- „Nowa Unia Europejska i Ukraina”. W jego ramach przygotowane zostaną dwa raporty: jeden poświęcony ocenie Planu Działania UE - Ukraina, a drugi przepisom wizowym dla Ukraińców. Kierownikiem projektu jest dr Jakub Boratyński. Projekt jest realizowany od 2001 r. wspólnie z Fundacją „Odrodzenie” z Kijowa.

- „Europejski Wybór dla Białorusi”. Planowane jest opracowanie raportu o polityce UE wobec Białorusi. Kierownikiem projektu jest dr Jakub Boratyński. Projekt jest realizowany od 2002 r. we współpracy z partnerami białoruskimi.

La Strada

W dniach 19-22 lipca br. Fundacja przeciwko Handlowi Kobietami „La Strada” wraz z organizacją „Białoruska YWCA” zorganizowały na najpopularniejszych przejściach granicznych łączących Polskę i Białoruś akcję graniczną w ramach projektu „Szczęśliwej podróży”. Rozdawane były ulotki informacyjne w języku rosyjskim oraz prowadzone było poradnictwo. Celem akcji było przekazanie kobietom przybywającym do Polski uczciwych i przydatnych informacji na temat warunków pobytu i pracy w naszym kraju. Planuje się zorganizowanie podobnej akcji dla przybywających do Polski obywateli Ukrainy.

Centra Informacji dla Mobilnych Naukowców

Z inicjatywy Komisji Europejskiej powstają w Europie Centra Informacji dla Mobilnych Naukowców. W Polsce zlokalizowane są one w Instytucie Podstawowych Problemów Techniki PAN w Warszawie oraz 10 Regionalnych Punktach Informacyjnych utworzonych na uczelniach lub w instytutach badawczych w 10 miastach Polski.

Głównym ich zadaniem jest pomoc przyjeżdżającym naukowcom zagranicznym w sprawach związanych z przyjazdem, pobytem i realizacją kariery naukowej w 33 krajach europejskich (wizy, pozwolenia na pobyt i pracę, ubezpieczenie społeczne i zdrowotne, podatki, zameldowanie itp.). Ponadto polscy naukowcy, pragnący zdobyć doświadczenie naukowe za granicą, mogą uzyskać informacje w zakresie możliwości zagranicznych wyjazdów naukowych oraz prawno-administracyjnych kwestii z nimi związanych. Centra prezentują ponadto oferty pracy, staży i stypendiów zarówno na terenie Polski, jak i w innych krajach europejskich. Więcej informacji: <http://www.eracareers-poland.gov.pl>

Słownik Migracyjny

Mobilność przestrzenna (*ang. spatial mobility*) - przemieszczenia ludności między jednostkami terytorialnymi; główne jej formy to →migracja i →cyrkulacja, przy czym migracja związana jest ze względnie trwałą zmianą miejsca zamieszkania, a cyrkulacja - nie

Cyrkulacja (*ang. circulation*) - przemieszczenia terytorialne nie związane ze względnie trwałą zmianą miejsca zamieszkania; jest elementem →mobilności przestrzennej

Migracja niepełna (*ang. incomplete migration*) - jest szczególnym przypadkiem →cyrkulacji, prowadzącym do zatrudnienia za granicą zwykle krótkotrwałego, zwykle nieformalnego i zwykle podejmowanego na tzw. wtórnym (podrzędnym) rynku pracy; z zasady jest odbywana przez osobę migrującą w pojedynkę, z intencją jak najszybszego połączenia się z pozostałymi członkami rodziny pozostawionymi w kraju

Migracja (*ang. migration*) - przemieszczenie terytorialne związane ze względnie trwałą zmianą miejsca zamieszkania; jest elementem →mobilności przestrzennej

Migracja zagraniczna (*ang. international migration*) - przemieszczenie terytorialne związane ze względnie trwałą zmianą kraju zamieszkania

Emigracja (*ang. emigration*) - opuszczenie kraju w celu osiedlenia się lub długotrwałego pobytu w innym kraju

Imigracja (*ang. immigration*) - przybycie do kraju w celu osiedlenia się lub długotrwałego pobytu

Nie każdy cudzoziemiec jest imigrantem (np. dziecko imigrantów urodzone w kraju docelowym imigrantów nie posiadające obywatelstwa tego kraju jest cudzoziemcem, ale nie jest imigrantem, ponieważ nie przybyło z innego kraju). Nie każdy imigrant jest cudzoziemcem (np. po uzyskaniu obywatelstwa kraju docelowego, a więc po naturalizacji, imigrant przestaje być cudzoziemcem). W niektórych krajach (np. USA czy Australii) za imigranta uważa się ich mieszkańca urodzonego za granicą.

Migracja tranzytowa (*ang. transit migration*) - napływ ludności do jednego kraju w celu przedostania się do innego; migracja tranzytowa nie jest →imigracją

Reemigracja (*ang. reemigration, return migration*) - powrót do dawnego państwa zamieszkania po dłuższym okresie nieobecności (zorganizowany na własną rękę, bez udziału administracji państwa lub innych instytucji publicznych)

Repatriacja (*ang. repatriation*) - zorganizowany przez administrację państwa lub inne instytucje publiczne powrót do ojczyzny osób, które z różnych powodów znalazły się poza granicami swojego państwa

Impatriacja (uojczyźnienie) (*ang. impatriation*) - proces przesiedlenia urodzonych i wychowanych za granicą potomków obywateli danego państwa w obecne granice tego państwa (zorganizowany bądź przez administrację państwa lub inne instytucje publiczne, bądź na własną rękę)

Przesiedlenie (*ang. resettlement*) - zorganizowane przez administrację państwa lub inne instytucje publiczne przemieszczenie terytorialne ludności (związane np. ze zmianami granic państw, katastrofami ekologicznymi, czyszczeniami etnicznymi); w skrajnej postaci może przybrać formę wysiedlenia

Wysiedlenie (*ang. displacement*) - zorganizowane przez administrację państwa lub inne instytucje publiczne wydalenie z miejsca stałego pobytu (związane np. ze zmianami granic państw, katastrofami ekologicznymi, czyszczeniami etnicznymi)

[Źródło: Marek Okólski, Mobilność przestrzenna, Migracje, Imigracja (w:) Wielka Encyklopedia PWN, Warszawa 2002; dla hasła „migracja niepełna”: Ewa Jaźwińska, Marek Okólski (red.), Ludzie na huśtawce. Migracje między peryferiami Polski i Zachodu, Warszawa 2001; dla hasła „impatriacja”: Paweł Hut, Warunki życia i proces adaptacji repatriantów w Polsce w latach 1992-2000, Warszawa 2002]

Projekt jest realizowany we współpracy z Fundacją Adenauera

Nasi Partnerzy:

Urząd do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców	Środkowoeuropejskie Forum Badań Migracyjnych
Ministerstwo Polityki Społecznej, Departament Pomocy i Integracji Społecznej	Instytut Spraw Publicznych
Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Departament Rynku Pracy, Departament Europejskich Spraw Gospodarczych	Ośrodek Studiów Wschodnich
Ministerstwo Edukacji Narodowej, Biuro Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej	Centrum Europejskie Natolin
Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Departament Konsularny i Polonii	IOM - Międzynarodowa Organizacja do Spraw Migracji
Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, Departament Analiz i Strategii	UNHCR Przedstawicielstwo w Polsce
Rada do Spraw Uchodźców	Caritas Polska
Komenda Główna Straży Granicznej	Helsińska Fundacja Praw Człowieka
Państwowa Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych	Fundacja im. Stefana Batorego
Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich, Zespół Administracji Publicznej, Zdrowia i Ochrony Praw Cudzoziemców	Fundacja La Strada
Główny Urząd Statystyczny, Departament Statystyki Społecznej	Stowarzyszenie Interwencji Prawnej

Ośrodek Badań nad Migracjami, Uniwersytet Warszawski oraz Centrum Stosunków Międzynarodowych (CSM)

www.migration-news.uw.edu.pl, www.csm.org.pl

Kontakt: biuletyn.migracyjny.obm@uw.edu.pl

Rada Redakcyjna: Krystyna Iglicka, Marek Okólski, Dariusz Stola

Zespół Redakcyjny: Emilia Lewandowska, Aneta Piekut, Renata Stefańska, Agnieszka Weiner